

Vážení a milí čtenáři,

dostává se Vám do rukou další číslo Právněhistorických studií, a to v roce, kdy si připomínáme významná výročí spojená s československým vývojem 20. století, zejména pak 100 let od vzniku samostatného československého státu. Jedná se o příležitost zamyslet se nejen nad historickými či politickými otázkami spojenými se vznikem Československa, ale i nad otázkami právními. Dovolím si alespoň touto formou připomenout, že samotný vznik samostatného československého státu je právně velmi zajímavým jevem a že stále skýtá prostor pro nové interpretace či odborné polemiky.

První otázkou, kterou bych rád naznačil, je otázka zvláštního vztahu kontinuity a diskontinuity při vzniku Československa. S vyhlášením samostatného československého státu, které učinil Národní výbor československý 28. října 1918, jsou z ústavně právního pohledu spojovány spíše otázky diskontinuity s předchozím rakousko-uherským ústavním vývojem. Samostatný stát byl totiž přímo založen na myšlence rozpadu dosavadního státního útvaru, ve kterém byly obsaženy jak české země, tak Slovensko. Výrazný diskontinuitní prvek přinesla i republikánská forma státu, jakkoli to s jejím prosazením bylo složitější, než se může s odstupem 100 let zdát. Přitom tzv. Washingtonská deklarace, předaná Masarykem 17. října 1918 americké vládě a prezidentovi W. Wilsonovi, o tom hovořila jasně. Nejprve odmítla „svatokrádežné tvrzení, že moc dynastie habsburské a hohenzollernské je původu božského...“, a poté prohlásila, že „naš národ povolal Habsburky na český trůn ze své svobodné vůle a tímtež právem je sesazuje. Prohlašujeme tímto habsburskou dynastii za nehodnou, aby vedla náš národ, a upíráme jí veškerá práva vládnout československé zemi, která, to zde nyní prohlašujeme, bude od nynějška svobodným a nezávislým lidem a národem.“ Deklarace poté výslovně potvrdila, že Československo „bude republikou“, která navíc zaručí základní občanská práva a svobody.

Nicméně první zákon přijatý Národním výborem 28. října 1918 právě formu státu podle svého článku I. ponechával dohodě Národního výboru s exilovou reprezentací, a to i vzhledem k tomu, že právě probíhala jednání mezi delegací Národního výboru a Edvardem Benešem v Ženevě, o jehož výsledcích nebyly v Praze žádné informace. První československý zákon tak republiku neprohlásil, i když se tak fakticky dělo na shromážděních na náměstích a paradoxem je, že republika byla požadována již v průběhu generální stávkou vyhlášené tzv. Socialistickou radou 14. října 1918. A tak například Lidové noviny 29. října 1918 na titulní stránce přetiskly provolání Národního výboru a neoznamovaly vyhlášení republiky, ale jen „samostatného československého státu“. Ostatně také zákon č. 1 hovořil o Sbírce zákonů a nařízení státu československého a recepční zákon v ní byl se změnami publikován až pod č. 11/1918 Sb.

Československo se ústavně stalo republikou až teprve tzv. prozatímní ústavou – zákonem č. 37/1918 Sb. z. a n., která nabyla účinnosti dnem vyhlášení, tj. 14. listopadu 1918. Republikánská forma vlády z prozatímní ústavy vyplývala, ale důležité bylo, že na první schůzi Revolučního Národního shromáždění dne 14. listopadu přečetl Karel Kramář, stále jako úřadující předseda Národního výboru toto slavnostní prohlášení: „Všecka pouta, která

nás vázala k dynastii Habsbursko-Lotrinské, jsou přervána (Výborně! Poslanci povstávají, hlučný potlesk.). Konec jest smlouvám z r. 1526 i pragmatické sankci (Výborně, potlesk.). Dynastie habsburskolotrinská ztratila všechna práva na trůn český (Tak jest! Výborně! Potlesk.). A my svobodni a volni prohlašujeme, že náš stát československý jest svobodnou československou republikou (Výborně! Sláva! Hlučný potlesk.).“ Poté byl tento akt potvrzen zvolením T. G. Masaryka prvním prezidentem Československé republiky. Rád bych k tomu nicméně dodal, že otázka republikánské formy státu a míra s ní spojené diskontinuity musí být viděna i v souvislosti s návrhy na provedení radikálních politických, ekonomických a sociálních reforem, zahrnujících reformu volebního práva včetně uvažovaného využití referenda a politického ale i sociálního zrovnoprávnění žen, skutečných záruk politických občanských práv, provedení pozemkové reformy či odluky církve od státu apod.

Vzhledem k tomu, že první zákon Národního výboru čsl. kromě vyhlášení samostatného státu v dalších člancích prohlásil převzetí a tím materiální kontinuitu československého právního řádu a správních orgánů s právním řádem rakouským (respektive výkladem dovozeno rakousko-uherským), tak jen zvýšil napětí mezi principem kontinuity práva důležitým pro zachování klidu a nenásilného převzetí moci a diskontinuitním „revolučním převratem“ tedy snahou odlišit se od zaniklého Rakouska-Uherska. V článku II. totiž zákon č. 11/1918 Sb. prohlásil, že „veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti“. Výraz „zemské zákony“ bylo možno vztáhnout na právo, které platilo i na území Slovenska či později Podkarpatské Rusi a pojem „prozatím“ naznačoval, že se mělo jednat o přechodné řešení do doby, než budou přijaty předpisy nově vzniklého státu. Otázkou, na kterou dal následující vývoj jasnou odpověď, bylo, zda do právního řádu skutečně byly převzaty všechny říšské a zemské předpisy, tj. i ty odporující samostatnosti a republikánské formě státu. Vzhledem k tomu, že text recepčního zákona jednoznačnou odpověď nedával, otevřela se tu role pro interpretaci Nejvyššího správního a Nejvyššího soudu a také pro následné zákonodárství. Konkrétní rozhodnutí jsou k dispozici v Bohuslavově sbírce nálezů Nejvyššího správního soudu a ve Vážného sbírce rozhodnutí Nejvyššího soudu. Jednalo se zejména o stanovisko pléna Nejvyššího správního soudu v otázce jazykového práva ze dne 19. března 1919 č. 73/18, které bylo následně projednáváno i ministerskou radou a které vyjádřilo zásadu, že v této oblasti nejde o automatické přejímání všech předpisů, ale jen těch, kde se tak stane z vůle čs. zákonodárce. Nejvyšší správní soud se vyslovil pro přednostní použití českého jazyka (a na základě zákona č. 64/1918 Sb. i jazyka slovenského) a použil pro to i argument o vzniku Československa na základě práva českého národa na sebeurčení a o povaze čs. státu jako státu národního.

U Nejvyššího soudu ČSR je pak třeba upozornit zejména na rozhodnutí ze dne 3. února 1928, které se týkalo pozemkové reformy, respektive možnosti vyjmout z pozemkové reformy majetek Liechtensteinské knížecí rodiny. Nejvyšší soud v rozhodnutí spis. zn. R II 28/28 posuzoval, zda na základě zákona č. 11/1918 Sb. přešel do československého práva zákon č. 15/1893 ř. z., kterým byla schválena liechtensteinská rodinná smlouva z roku 1842. Nejvyšší soud výslovně v rozhodnutí prohlásil, že důvodem pro neplatnost zákona v ČSR je fakt, že Československo „není žádným právním nástupcem bývalého Rakouska (k tomu viz i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. dubna 1927, R I 120), jež zákon ten vydalo, nýbrž vznikl originárně, utvořiv se z vlastní vůle a moci československého národa přímo proti vůli bývalého Rakouska ... a že vstupní věty recepčního zákona, že československý stát vstoupil v život samostatný, nedopouští, aby zůstaly v platnosti ony říšské

zákony rakouské, jež se s existencí a samostatností nově zřízeného československého státu nesrovnávají“. Nejvyšší soud pak příkladmo uvádí, jaké předpisy nebyly recipovány. Kromě pragmatické sankce tak přestaly platit „všechny zákony týčící se říšské ústavy, zejména delegací, říšské rady a zemských sněmů, jakož i volebních řádů do obou těchto sborů atd., samozřejmě pozbyly platnosti také předpisy o vyhlášení nálezů jménem císaře, o označování úřadů jako c. k. apod., takže co se třeba jen těchto drobností týče, bylo v této vstupní větě obsaženo *in nuce* vše, co potom předepsal zákon na ochranu Československé republiky ze dne 23. července 1919, čís. 449 Sb. z. a n.“

Již ve výše zmíněném rozsudku Nejvyššího soudu jsme mohli zaznamenat specifické postavení, které měl v námi sledované otázce zákon č. 449/1919 Sb. ze dne 23. července 1919 o zákonné ochraně Československé republiky. Jeho čl. 1 totiž konstatoval, že recepčním zákonem č. 11/1918 Sb. z. a nař., zůstala „prozatím v platnosti pro území republiky Československé zachována ustanovení zákonů a nařízení zemských, jakož i zákonů a nařízení říší rakouské, uherské a říše rakousko-uherské“. V oblasti trestního práva pak od 28. října 1918 chránila i Československou republiku „v těch částech jejího území, pro něž před 28. říjnem 1918 platila“. Aby se však odstranily pochybnosti, které vyslovila část odborné veřejnosti, čl. 1 zákona nahradil „ve všech těch zákonech a nařízeních se vyskytující výrazy ‚rakouský‘, ‚uherský‘ a ‚rakousko-uherský‘ a jim obdobné stejného smyslu případnými tvary slov ‚československý‘ a ‚Československá republika‘. Ustanovení to platí obdobně o označeních ‚císařský‘, ‚královský‘, ‚císařský královský‘, a ‚císařský a královský“.“ Článek 2 pak prohlásil, že „tento zákon platí ode dne vyhlášení, a to pro dobu od 28. října 1918“. Otázek vyplývajících z recepce rakouského a uherského práva a následného „právního dualismu“ meziválečného období, včetně metod pro jeho překonávání, je však nepochybně více, než bylo možno v této krátké úvaze zachytit. Jistě se k nim na stránkách Právněhistorických studií v budoucnu vrátíme.

Další právní otázkou, ke které bych se rád vyjádřil, jsou právě mezinárodně právní jednání vedoucí ke vzniku Československa. Ta totiž bezesporu přinesla vývoji mezinárodního práva nové impulzy a proměnila jeho podobu. Reprezentace nově uvažovaného československého státu (tj. státu *in statu nascendi*) totiž vznikala a byla dohodovými mocnostmi postupně a v různém rozsahu uznávána ještě před samotným rozpadem Rakouska-Uherska. Československo (ve Velké Británii, USA, ale i v Itálii se v oficiálních dokumentech objevoval i název Česko-Slovensko lépe reflektující spojení českých zemí a Slovenska) bylo navíc jako nově vznikající stát prostřednictvím svých exilových orgánů a vojenských jednotek mezinárodně uznáván ještě předtím, než byl 28. října 1918 vyhlášen domácí politickou reprezentací. Důležitou okolností je také fakt, že se tak stalo v době války a vznik československého státu je proto úzce spojen s uznáním statutu bojující strany (*belligerent nation*) na straně Dohody. To vše se odehrálo na pozadí nově definované teorie o právu národů na sebeurčení, zvláště po vstupu USA do války a vyhlášení 14 bodů prezidenta Wilsona.

Další důležitou právní skutečností je, že proces vzniku československého státu nebyl z hlediska mezinárodního práva k datu jeho vyhlášení 28. října 1918 dokončen, neboť v některých důležitých klasifikačních znacích samostatného státu jako jsou definitivní hranice a kontrola státního území nebo obyvatelstvo, byl tento proces završen teprve na Pařížské mírové konferenci, která započala 18. ledna 1919, respektive zde uzavřenými mírovými smlouvami. Ty totiž potvrdily existenci nových států vzniklých na území

Rakouska-Uherska, včetně Československa, a jejich hranice, stejně jako další důležité mezinárodně právní otázky se vznikem státu (a zánikem Rakouska-Uherska) souvisejí. Mírové smlouvy tak z pohledu velmocí vyjádřily jejich pojetí konstitutivního prvku uznání nových států, zatímco Československo, ale i Rakousko či Polsko přišly s podporou tzv. deklaratorního pojetí mezinárodního uznání, tj. že velmoci jen definitivně mezinárodně potvrdily již ke konci října 1918 existující státy. První světová válka a doba po jejím skončení je tak obdobím, kdy se některé ze zásad tradičního mezinárodního práva dostaly do konfrontace s reálnou situací, na kterou poté musely reagovat. Důležitá ale byla i konkrétní diplomatická praxe jednotlivých dohodových států, kterou právě českoslovenští činitelé, zejména sám T. G. Masaryk či E. Beneš s M. R. Štefánikem, významně ovlivnili. Řada představitelů velmocí si i na základě jednání s čs. představiteli a na základě jejich požadavků a memorand uvědomovala, že situace „velké války“ vyžadovala přístupy, které neměly odpovídající precedent v předchozích obdobích.

I když celé meziválečné období probíhal spor, zda byl důležitější vývoj „doma“ nebo v „exilu“, v případě vzniku samostatného československého státu sehrála důležitou roli kombinace jak vnitropolitického vývoje, reprezentovaného Národním výborem (a v případě Slovenska Slovenskou národní radou), tak i vývoje československého politického exilu, reprezentovaného od roku 1915 Národní radou československou vedenou T. G. Masarykem, přetvořenou ještě před vyhlášením nezávislosti Československa 28. října 1918 na prozatímní (exilovou) vládu. Již jsme uvedli, že základním předpokladem pro vznik československého státu byl zánik Rakouska-Uherska, a to tím spíše, že české země a Slovensko se v rámci této personální a reálné Unie nacházely v odlišné rakouské, respektive uherské části. Před první světovou válkou však až na výjimky (tou byli představitelé státoprávně pokrokové strany) žádný významný představitel českých politických elit nepodporoval jako reálný program státní samostatnost, natož aby o ni usiloval. Většinou převažovaly pokusy o reformu v rámci Rakouska-Uherska, maximálně s programem federalizace, respektive trializace říše a základní východisko představoval poměrně propracovaný, byť různě vykládaný program tzv. historického českého státního práva. Tento postoj dokázala jak exilová politická reprezentace, tak vojenské vystoupení legií změnit a od vydání Manifestu českých spisovatelů z května 1917, na jehož přípravě se podílel nejvíce Jaroslav Kvapil, se stále silněji objevuje požadavek prosazování „českého politického programu“ odpovídajícího vývoji světových událostí. Zmiňován je ale zároveň „národ československý“ předvídací spojení se Slovenskem. V tzv. Tříkrálové deklaraci je pak požadavek vytvoření samostatného českého státu v historických hranicích (tj. na základě tradičního programu historického státního práva) kombinován s principem práva národa na sebeurčení, se spojením se „slovenskou národní větví“, ale také s požadavky na naplnění principů občanských práv, demokracie a sociální spravedlnosti. Bez prokázání politické vůle k samostatnosti, která vyvrcholila činností Národního výboru v druhé polovině roku 1918, by totiž ani Masarykova či Benešova politická činnost nemusela státní samostatnost přinést.

Poslední sledovanou otázkou je problematika vztahu jiných národů než Čechů a Slováků žijících na územích, z nichž vzniklo Československo, k nově vyhlášenému státu. Československo vzniklo v roce 1918 jako národní stát, který prezentoval jednotu Čechů a Slováků v rámci koncepce jednoho československého politického národa. V tehdejší situaci měla tato myšlenka státotvorný význam. Čechům umožnila bránit se koncepci německé střední

Evropy a pro Slováky znamenala záchranu před maďarizací. Jednalo se však o fikci, která byla na české straně ve velké většině podporována, zatímco na slovenské byla často akceptována jako konstrukce, která může být opuštěna, jakmile splní své poslání. Znamenala také, že československý stát bude státem s národnostními menšinami, což zároveň představovalo jeden z jeho největších problémů. Pokud totiž Češi a Slováci argumentovali pro vznik státu právem na sebeurčení, bylo otázkou, zda toto právo je možno upírat i dalším národům, zejména německy a maďarsky mluvícímu obyvatelstvu. Po překonání pokusu německy mluvícího obyvatelstva o secesi a spojení s Německým Rakouskem, došlo sice na pařížské mírové konferenci v zásadě k uznání historických hranic (pro české země), zároveň velmocí prosadily koncepci ochrany národnostních, rasových a náboženských menšin pod dohledem Společnosti národů. V meziválečném období pak Československo přijalo řadu opatření, kterými mělo zajistit právní ochranu menšin, i když část předpisů byla přejata již z rakouského práva a jednalo se o vzájemnou souvislost mezinárodněprávní, ústavní, správní, trestní i soukromoprávní problematiky. Ve třicátých letech a zejména v roce 1938 se však mělo ukázat, že menšinový problém přesahuje vnitropolitický rozměr československého státu a menšinová otázka se stala záminkou pro Hitlerovu agresivní politiku vedoucí ke zničení Československa, jak vzniklo v letech 1918/1920. To však již má souvislosti s jinými „magickými“ osmičkami, ke kterým se jistě též na stránkách Právněhistorických studií vrátíme.

Jan Kuklík, předseda redakční rady

doi: 10.14712/2464689X.2018.36

Národní výbor přejímá správu československého státu.

Praha byla dnes jevitím vrcholným okamžikem. Po správné o kapitulaci Rakouska se slovo přeložilo do rukou Národního výboru, aby okamžitě učinilo neodkladná opatření.

V hodních poledních odebrali se zástupcové Národního výboru, místopředseda Švehla, dr. Rašín, JUDr. Soukup a poslanec Stříbrný na místopředsedství. Hr. Coudenhove odejel do Vídně. Zástupcové Národního výboru oznámili viceprezidentovi Kojinovi, že Národní výbor přejímá dnešním dnem veřejnou správu, že dosavadní řízení vykonávají zastávajíc až na další rozhodnutí v plné moci je ze svého, aby celá likvidace a odevzdání všech věcí do rukou nového státu československého bylo provedeno co nejrychleji při zachování naprosté pořádku a klidu.

Na to se zástupcové Národního výboru odebrali k prezidentovi zemědělské správy komise hr. Schönbornovi,

jež oznámili, že Národní výbor přejímá od dnešního dne budovu zemského sněmu se zasedací síní a sčítací úřadovnu zemského úřadu a půjde seřadit dále.

Dopoledne byl převzat do správy národa Válečný ohlási ústav.

Zástupcové Národního výboru místopředseda Švehla a jednatelem Dr. Soukup dostavili se do úřadovny ústavu společně se členy nové správní komise. Místopředseda Švehla promluvil se s hromadným přednostním a vzal je do slibu podání ruky. Jmenem ústavu přiblížil místopředseda rada Schwaizer, že ústav bude všechny povinnosti k národu a novému státu věrně a oddaně. Správní komise se na to konstatovala a zvolila do svého představenstva dra. Víškovského, posl. Jiříška, prof. dra. Němce a red. Svobodu.

Na Václavském náměstí došlo v hodních poledních k ohromným projevům. Zástupci lidí oslavili celé náměstí.

Všude vlají prapory. Všechno je vzrušeno, lidé jsou šťastni a v nejlibším rozkošném navzájem se celují. Vůz, v němž je zástupcové Národního výboru, předseda Švehla, JUDr. Rašín, JUDr. Soukup a posl. Stříbrný, byl obklopen rozrušeným davem. Zástupcové Národního výboru sdělili výsledek svého jednání a žádali, aby od dnešního dne poslání byli všichni rozkazem Národního výboru a zachovali všude vzorný pořádek.

Projevy tyto byly přijaty s jásotem. Co toto píseme, procházejí zástupci městem za zpěvu národních písní.

Každý učiní záležitost všechno, aby tyto veliké historické chvíle, které prožíváme, nebyly porušeny žádnými výstupy nebo výstřednostmi. Surchovaným zájmem národem toho kategoricky vyzýváme.

Kapitulace Rakouska.

Rakousko-Uhersko žádá oddělení a okamžitě příměří. — Armáda strážcem klidné likvidace Rakousko-Uherska. — Německo osamoceno.

V Praze, dne 28. října 1918.
Dvojpolek, který zbyl z bývalého čtyřspolku t. zv. středních mocností, vězeříkem přestává trvat. Rakousko-uherská vláda přijímá veškeré podmínky Wilsonovy a nad to jest ve smyslu jeho rozkazu i ochotna odděleně vyjednávat o okamžitě příměří a to aniž by vyžádala výsledku jiného vyjednávání.

To jest podstata odpovědi rakousko-uherské vlády na notu Wilsonovu ze dne 18. října.
Odpověď tato byla dána až 27. října, tudíž teprve po devíti dnech, ve kterých dohodová vojska stannula na jihovýchodních hranicích a někde snad už dokonce přela dunajskou čáru, a ve kterých propukla ještě italská ofenziva.

Devět dnů váhala rakousko-uherská vláda učiniti krok, jehož nezbytnost byla patrna všemu světu a zejména musela být jasná všude. Váhala, až olomupla svůj krok i o poslední publiké ochoty a dobré vůle, rozpakovala se tak dlouho, až válečné události jí rozhodnutí vynutily.

Francouzové přešli Dunaj. Podle pověstí, jež zpravidla se zřít ukazují faktem, stojí dohodová síly na pád uherské, italské zahájily ofenzivu a bojují na východ břehu Piavy. 25. října jsme zde ofenzivu vysvětlovali pohybnými politickými, totiž pobídnouti Rakousko-Uherska na cestě k míru stál co stál a úmyslem vednati monarchii tam, kam vehnali Bulharsko a Turecko.

Dnes tam Rakousko-Uhersko jest. Armáda a lodní rozkaz císaře Karla, datovaný 23. října, publikovaný však teprve 27. října, praví, že blíží se den návratu a míru. Jeho řádky nevané duch vojenský. Ne k statečnosti na bojích, nýbrž ke každému výstupu a o ní mluví císař rakouský. Ke každému o ně se rozšířiti musí všechny útoky a vlnu bití, neboť doba jest plná

vzájemných zmatků. Ty nesmějí vaiknouti do vojska a loďstva. Tak jako (branná moc) vstoupila do války, tak přejde také ohrožení přítomnosti, klidné a sebevědomé, čestné a věrné, ke blahu všech národů.

Záleží na klidné, hladké likvidaci rozbořeného se Rakousko-Uherska. Armáda, která kdysi vyslala do pole, aby uskutečnila imperialistické sny, která porážejí bojovatí musela o existenci říše, dnes má býti strážcem pokojného rozchodu.

Na belgickém bojišti — podle německé zprávy — není bitevních akcí ani ve Flandřích. Severní křídlo fronty zůstalo tam, kam je posunul německý ústup. Spojenci zahájili své operace proti Gandu zase jako obchvat. Zatím však jest založeno jen jižní rámě směru na Audenard, před nímž se zápasí v rovině mezi Lysem a Seldou. Útok v tomto směru jest účelnější než by byl útok na nejsevernějším křídle poněvadž klín zde vtažený má dvostrannou působnost: levým bokem podlamuje severní úsek německé fronty, pravým bokem naléhá na úsek u Tournay.

Na Šeldě
stojí Angličané u samé řeky sev. od Tournay, kde už před několika dny byly hlášeny jejich pokusy a přechod. Pod ním fronta probíhá místy Bruyelles, Hollain, Maulde (na hranicích belgicko-francouzských), Brail, Qydomes, obchází západně Condé a přes Bruay k Valenciennes.

Jižně od Šeldy
Angličané pokračují v území poloka Rhonelle k silnici Valenciennes—Quesnoy. Mezi tímto místem a Landrecies přešli silnici spojící tato města a bojují o les Mormalský.

Osvobozený národ.

Konečně lidmi tedy Jediný velký výkřik radosti zni celou zemí od Šumavy k Tatrám. Jsme svobodni jako národ, svobodni jako jednotlivci. Poroba, která po tři staletí nás pokořovala, dusila, ničila, jest skončena.

Bezpodmínečné přistoupení na Wilsonovy podmínky jest posledním slovem, které vyslovuje Rakousko. Dnes už půjde jen o provedení likvidace poměrů starých a přechod do poměrů nových.

V těžké době přechází do našich rukou vláda českých věcí. Je potřeba na všech stranách především sřizlivého rozumu a rozvahy u vůdců národa i u všech jeho příslušníků, aby rodící se stát náš neopyl ve svém počátku ničím ochromen. Jest nutno v řádném chodu udržeti celé ústrojí správy, vyřizovací a dopravní, jest potřeba, aby nějakým nebyl rušena souhada národní společnosti, aby všude bylo jasno, že železná křídla a solidarita ovládá celý vládní organizmus.

Každý stůj na svém místě! Každý postav v této chvíli do služeb národa a státu československého všechnu sílu, kterou v sobě má! Každý působ ve svém okruhu, aby celý národ představoval jednotný nerozborový celek.

Dějiny volají nám na jevišti světové. Vzkročme naň radostně, důstojně, slavně!

Rakousko-Uhersko navazuje styky s československou vládou v Paříži.
Z Vídně, 28. října. (Tif.)
Hr. Andrassy navázal styky s národní vládou československou v Paříži.

Vybrané články z deníku Národní listy č. 115 ze dne 28. října 1918. Zdroj: Digitální knihovna Kramerius. Dostupné online na: <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/PShowPageDoc.do?it=&id=8358903&picp=&idpi=15429408> a <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/PShowPageDoc.do?id=8358904&picp=&it=&s=djvu> [15. 10. 2018].

Lide československý!

Tvá odvážný sen stal se skutkem. Stát československý vstoupil dnešního dne v řadu samostatných, svobodných, kulturních států světa. Národní výbor, nadaný důvěrou veškerého lidu československého, přejal jako jediný a oprávněný a odpovědný činitel do svých rukou správu svého státu.

Lide československý! Vše, co podnikáš, podnikáš od tohoto okamžiku jako nový svobodný člen velké rodiny samostatných, svobodných národů.

Novými členy v těchto chvílích zahalují se nové, bohdá slavné dějiny Tvoje.

Nezklamě očekávání celého kulturního světa, který se Zehnáním na rtech vzpomíná Tvých slavných dějin, jež vyvrcholily v nesmírné výkony československých legií na západním bojišti a v Sibiři. Celý svět sleduje Tvoje kroky do nového života. Tvůj vstup do země zaslíbené. Zachovej štít čistý jako lei zachoval Tvá národní vojska: československá legie. Bud' si stále vědom, že lei občanem českého státu nejen se všemi právy, nýbrž i povinnostmi.

Na počátku velkého čina ukládá Ti Národní výbor, ode dneška Tvá vůle, aby Tvé chování a Tvá radost byly důstojny veliké chvíle nynější. Naši osvoboditelé Masaryk a Wilson, nesmi být zklamáni ve svém přesvědčení, že do byli svobody lidu, který dovede sám sobě vládnouti, ni jediným rušivým činem nesmi být zkaleny nynější veliké okamžiky, ni jediný z Vás nesmi se dopustit ničeho, co by mohlo vrhnouti stín na čistou lásku národa.

Každý z Vás musí bezvýhradně šetřit všeho, co jinému leží svato.

Svobody osobní, majetku soukromého nesmi být dotčeno. Podrobně se bezvýhradně rozkazu Národního výboru.

V PRAZE, dne 28. října 1918.

Za Národní výbor československý:

Dr. Fr. Soukup v. r. Dr. Vavro Šrobár v. r. Antonín Švehla v. r.
Jiří Šifbrný v. r. JUDr. Alois Rašín v. r.

Zákon, vydaný Národním výborem dne 28. října 1918.

Samostatný stát československý vstupil v život; aby zachována byla souvislost dosavadního lidu, právního se stavem novým, aby nastalý přechod k novému životu.

Národní výbor jedním československého národa, jako vykonavatel státní svrchovanosti, nařizuje:

Článek I.
Státní forma československého státu určí Národní shromáždění československého v Praze, dne 28. října 1918.

Ant. Švehla v. r.
Jiří Šifbrný v. r.

stava Národní radou v Paříži, jako orgánové jednocelé válce národa.

Maž se také státní, vykoná státní svrchovanost avšak státu Národní výbor.

Článek II.
Veškeré dosavadní zemané i říšské zákony a nařízení zůstávají pravními v platnosti.

Článek III.
Všecky úřady samosprávné, státní a župní, četavy státní, zemské, okresní, žup-

Dr. Vavro Šrobár v. r.
(L. S.)

ní a obecní jsou podřízeny Národnímu výboru; prosazují úředně a jedací die dosud platných zákonův a nařízení.

Článek IV.
Zákon tento nabývá platnosti dočasným dnem.

Článek V.
Předsednictvo Národního výboru se skládá, aby tento zákon provedlo.

Dr. Alois Rašín v. r.
Dr. Frant. Soukup v. r.

Vybraný článek z deníku Národní listy č. 117 ze dne 29. října 1918. Zdroj: Digitální knihovna Kramerius. Dostupné online na: <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/PShowPageDoc.do?it=&id=8358907&picp=&idpi=15429416> [15. 10. 2018].